

ki bi nastali s pripravami (potni list, prtljaga itd.). Vsak udeleženec mora pristati na skupno potovanje in vzeti s seboj 2000 Din. Potovanje je projektirano za mesec majnik.

— **Ljubljanski člani Slovenske Šolske Matice** dobe knjige za leto 1926. pri blagajniku ŠSM na I. deški osnovni šoli na Ledini. Šolska vodstva oziroma ravnateljstva naprošajo, da pošljejo ponje skupno za vse učiteljske šole. — **Blagajnik.**

— **Knjige Slovenske Šolske Matice** so dotiskane ter se razpošljejo še tekom tekočega tedna na posamezne poverjenike, na kar opozarjam članstvo in še posebej tov. poverjenike(ice). Da se prepreči v bodoče vsaka slična zakasnelost, kakor je bila letošnja, prosim tov. poverjenike(ice), naj še sedaj ob razdeljevanju knjig pobirajo članarino za leto 1927, ki jo je po pravilih plačati vselej v prvi polovici leta. Prečitajte »Naznanilo« na koncu brošure »Slov. Šol. Matica v l. 1926«. — **Blagajnik.**

— **III. književna tombola Jugoslovenske Matice.** Številke: 24, 43, 33, 34, 68, 21, 6, 53, 51, 48, 49 in 72, ki so bile izžrebane v času od 4. do 25. marca, so bile zadete vse ambe, terne in kvaterne. Dobitki ambe in terne so se vsem, ki so zadeli, že razposlali, kvaterne pa se razpošiljajo te dni. V petek 1. aprila so bile na novo izžrebane sledeče številke: 81, 31, 12, 75, 14, 25, 46 in 82 in s temi se je pričela igra za činkvine. Kdor je torej zadel s temi in prejšnjimi številkami činkvino (pet števk v eni vrsti), naj pošlje svojo tablico na naslov Jugoslovenske Matice, Selenburgova ul. 7/II. Prihodnje žrebanje se vrši 8. t. m.

Boj za svobodo in neodvisnost učiteljskega stanu.

— **c Učiteljstvo ter narodno in državno edinstvo.** Pod tem naslovom je iznesel »Učitelj-nacionalist« v zadnji »Orjuni« članek, v katerem pogreva stare otrobe puhle ideologije iz vseh števk »Edinstva« v svojem članku. Jasno je, da dnevni listi nečejo več nasedati peščici oboževalcev frazerstva ter so zaprli predale učiteljskim nestrpnim in tudi »Orjuna« je pokazala, kako »visoko« ceni take dopise, da jih postavlja, ker se že ne more ogniti lastnih pristašev — na zadnjo stran. Vsa umetna igra, ki so jo započeli učitelji strankarji z narodnim edinstvom ni rešila trhle barke, na kateri so se hoteli rešiti in zopet splavati na površje. Započeti akciji, da bi na podlagi narodnega edinstva očrnilo v javnosti novi pokret učiteljstva, ni nasedel nihče, izvezmi kroga enega dnevnega lista, ki je bil enostrano poučen. Danes je tudi v tem oziru že jasnost. Tudi srbijansko učiteljstvo ni nasedlo, ko se je hotelo sedanje ljubljansko poverjenišvo od »akcijskega odbora« razglasiti za nasprotnika narodnega in državnega edinstva, ker te točke ni vneslo v deklaracijo. Nasprotno! Celo Izvršni odbor UJU, ki sestoji iz samih Srbijancev (o katerih ne more nihče dvomiti, da niso za narodno in državno edinstvo), je smatral za nepotrebno da bi se vnašalo narodno in državno edinstvo v projekt pravil UJU pri sedanjih izpremembah ter je povdarjal, da mi učitelji ne rabimo narodnega in državnega edinstva na papirju, ker ga nosimo v svojih srcih in kažemo dovolj v dejanju. Tudi zastopniki hrvaškega učiteljstva, predstavniki zagrebškega poverjenišva UJU niso na zadnji seji Glavnega odbora UJU v Beogradu več povdarjali, da bi ločilo učiteljstvo iz UJU in izven UJU na Hrvatskem narodno in državno edinstvo ampak so celo podčrtavali, da načelnih razlik sploh ni bilo, temveč so bila vzrok stanovskih nasprotstev večino ma osebna in strankarska nasprotstva ter spor zaradi gospodarskih ustanov. Iz tega je jasno razvidno, da je bil poizkus, očrtni novo poverjenišvo z narodnim in državnim edinstvom, popolnoma ponesrečen in je izpodlel pri srbijanskem učiteljstvu in je izpodlel pri hrvaškem učiteljstvu. Stališče večine slovenskega učiteljstva glede narodnega in državnega edinstva je prodrlo danes povsod, podčrtavamo ga še »Orjuni«, če že hoče vzbujati dvom o našem nacionalizmu. Naglašamo, da ima narodno in državno edinstvo dovolj jamstva in sigurnosti v ustavi, na katero je priseglo vse državno uradništvo in je povdarjeno v projektu šolskega zakona, na katerega bo prisleg vsak učitelj, ko postane zakon. Iz teh razlogov je vsako povdarjanje istega v privatni iniciativi v uradniških organizacijah nepotrebno. Javnost se je dovolj overila, da se nihče ne protivi narodnemu in državnemu edinstvu in da novo poverjenišvo UJU v Ljubljani deluje najpozitivneje v tem duhu ter podpira in pospešuje stremeljenja, ki najbolj krepe to edinstvo — ker je njega delo v skladu z obče narodnim interesom. Odločno pa je večina slovenskega, hrvaškega in srbškega učiteljstva proti političnemu geslaštvu z narodnim in državnim edinstvom, s katerim se hoče deliti posamezne stanove in narod v državne in protidržavne skupine. — Jasno je, da stremi novo poverjenišvo za tem, da združi ves naš stan za složno delo, namenoma so pa zanesli iz osebnih nagibov razdor v naše vrste oni, ki so pozivali učiteljstvo k izstopu iz UJU. Razdor so napravili oni, ki so iz idejnega načelnega stanovskega pokreta uprizarjali in še uprizarjajo osebno in strankarsko gonjo. Pravi nacionalist je oni, ki dela v duhu naroda, da si pridobi njega zaupanje in ga dviga, ne pa oni, ki se odčituje narodu in ga razdva.

— **c Pojasnilo.** Na ustanovnem zboru Radovljanskega učiteljskega društva UJU sem javno odgovarjal na vloge bivšega odbora poverjenišva UJU in zavračal njih istinitost, ne da bi se pri tem dotaknil posamičnih oseb. »Edinstvo« me je napadlo vsled tega v tako nedostojni obliki, da bi moral vložiti tožbo proti listu in tovarišu Schifferju. V svrhu krajšega procesa in iz tovariških ozirov sem pozval tov. Schifferja na našem tajniku g. Rojcu, naj se udeleži našega zborovanja, da na javnem mestu prejme javen odgovor, kajti jaz nikdar ne streljam iz zasede. G. Schiffer se je pozivu odzval le v toliko da je želel govoriti z našimi delegati, v kar je društveni zbor privolil. Po obojestranskih poročilih smo sestavili sledečo izjavo: »Podpisani smo se prepričali, da trditve glede nominiranja kandidata v ožji svet temelje na nespornih razumljenjih. Po izjavi poverjenišva UJU Ljubljana z dne 7. marca 1927, št. 1021 je razvidno, da so bila vsa društva istočasno obveščena o nominiranju predsednikov za sestanke delegatov, ki naj določijo kandidata za ožji svet (dopis z dne 18. junija 1926, št. 509). G. Schiffer povdarja po poročilu predsednika, da Radovljisko društvo tega dopisa ni prejelo pred sklicanim sestankom, dočim je bil g. Lapajne mnenja, da je isto o tem obveščeno. G. Lapajne je istočasno z dopisi z dne 2. julija 1926 pozval obe delegaciji v Podbrezje. Kranjski delegati — ki so od železnice oddaljeni — trdijo, da so poziv predsednika prejeli 3. julija 1926, dočim g. Schiffer izjavlja, da ga je prejel predsednik Radovljiskega učiteljskega društva 5. julija 1926. Konstatiramo, da bi bilo še možno sklicati sestanek, a tega predsednik Radovljiskega učiteljskega društva ni storil, ker mu ni bil znan namen sestanka. Kandidata je določila pravnoveljavno kranjska delegacija — proti njegovi zasebi ni volji — ob nenavzočnosti in nekrivdi radovljiskih delegatov.« — Šmartno, 28. marca 1927. — Franja Urbančičeva in M. Mašlenškova, zapisničarici; Andr. Rojc, Jakob Slapar, Anton Lovše, delegati; Josip Lapajne, društveni predsednik; Egidij Schiffer, delegat Radovljiskega učiteljskega društva. — G. Schiffer je predložil le moj dopis z dne 2. junija 1926, dočim nismo imeli prilike konstatirati datum o dostavitvi poverjenišva, nega obvestila in smo lojalno upoštevali sklicevanja na predsednikova poročila. Če bi tov. nadzornik Rus sprejel našo ponudbo in vstopil na moje mesto v ožji svet, bi ne bilo treba tega brezplodnega prerekanja.

potrebne vloge uradnim potom na ministrstvo prosvete, se razume, opremljene z vsemi dokazili. — S to razsodbo je rešeno vprašanje glede nadaljnjega službovanja učiteljev, ki so potrjeni v vojahe in so do vršili 21 let starosti ter jim je na katerikoli način odložen kadroški rok (odnošen po živ. itd.).

Razpisi služb.

— **r Razpisana je služba šolskega upravitelja na štirirazredni osnovni šoli v Zavrču, srez Ptuj, mariborska oblast.** Prošnje je treba vložiti do dne 20. aprila 1927. Po polni razpis glej v »Uradnem listu«.

Naša gospodarska organizacija.

— **g Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani.** V mesecu marcu sem prejel sledeča vplačila: Učiteljstvo na Vinici 100 Din, Josip Lapajne, Cerklje 420 Din, I. deška osnovna šola v Ljubljani 110 Din, Pavla Dežman v Komendi 10 Din, Štefanija Sojer v Farivasi 10 Din, Josip Siegmund v Starem bregu 10 Din, Franc Luznar v Kranju 500 Din. Učiteljska tiskarna v Ljubljani izplačala 2678 Din 90 p od čistega dobička za prodane zvezke v prid Učit. konviktu. Vsi letošnji prispevki znašajo doslej 6876 Din 95 p. Josip Kobal, blagajnik.

— **g Učit. domu v Mariboru** so darovali: Aladar Vértéš, šolski upravitelj v Fokovcih, Josip Džuban, šolski upravitelj v Križevcih, Karel Čepregi, šolski upravitelj v Martjancih, Julij Kontler, šolski upravitelj v Turnišču, M. Kontlerjeva, učiteljica v Turnišču, vsak po 25 Din. Namesto venca na grob rajnega g. ravnatelja M. Pirca. Zbirko sklenemo dne 15. marca t. l.

Julij Kontler.

Društvena zborovanja UJU.

Vabila

— **Okrajno učiteljsko društvo za mariborski okraj** zboruje dne 9. aprila 1927 ob 8. uri v osnovni šoli v Breznu. Spored: 1. Dopisi. 2. Društvene in stanovske zadeve. 3. Konstituiranje pedagoškega krožka. 4. Misijonarji pacifizma — ref. tov. Kopriva. 5. Znanstveni socializem — ref. cand. med. J. Potrč. 6. Slučajnosti. Pričemo točno! Tovariši in tovarišice prinesite zbrani domoslovni material.

Odbor.

— **Učiteljsko društvo za novomeški srez** zboruje v soboto 9. t. m. ob 10. uri dopoldne na deški osnovni šoli v Novem mestu s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo blagajničarke. 3. »O radiotelefoni« predava z demonstracijami tov. Kržišnik iz St. Petra. 4. Razgovor o odkritju Muhove spominske plošče. 5. Slučajnosti. Po daljšem presledku pričakujem številne udeležbe.

Predsednik.

— **Slovenjebistiško učiteljsko društvo** zboruje dne 9. aprila 1927 ob 10. uri v šoli na Spodnji Polskavi. Na dnevnem redu je med drugim predavanje tov. Planerja o matematični geografiji na osnovni šoli. Tovariši! Po sklepu občnega zbora naj bodo do tedaj vse obveznosti minulega leta poravnane, da nas bo tovariš blagajnik vesel.

Predsednik.

Kulturni krožki:

— **Učiteljski krožek za sodni okraj Višnja gora** je imel svoje prvo zborovanje 16. februarja v Stični.

Po uvodnih besedah je voditelj sestanka izrekel nekaj misli o namenu in programu našega krožka in prečital dole dopise.

Tov. ravnatelj Mervič nam je v nadenournem krasnem predavanju o zgodovinskem pouku podal mnogo lepih misli in odprl nove poglede na predmet. Vsi smo predavatelju hvaležni, ker nam je tudi obljubil, da bo predavanje nadaljeval. Tov. Mervič nam je na kratko poročal o poteku seje širjega sosveta v Celju.

Po skupnem kosilu se je razvila živahna zabava. Prihodnje zborovanje bo 6. aprila v Višnji gori.

Poročila:

— **Učiteljsko društvo za Ptuj.** Dne 5. marca je imelo učiteljsko društvo za Ptuj in ptujski šolski okraj izreden občni zbor. Poleg običajnih točk dnevnega reda je bilo tudi kratko predavanje o Pestalozziju.

Ob 9. uri prvi občni zbor ni bil sklepčen, zato se je vršil ob 10. uri drugi občni zbor. Navzočih je bilo 76 članov.

Tovariš predsednik v kratkem nagovoru omeni, da se tovarišicam predbaciva nedelavnost. Istina pa je, da vsaka tovarišica prav rada pomaga pri delu povsod, kjer je to treba.

Tečaj za deška ročna dela se bo priredil le za člane učiteljskega društva. Nadalje konstatira, da sta delegata tukajšnjega učiteljskega društva pravilno razumela besede tov. Schella, izgovorjene na seji širjega sosveta v Celju. »Tega pa nismo vedeli«, ker se je celo zahtevala protokolacija istih po nekem delegatu.

Nato otvori tov. predsednik občni zbor. Tajnica prečita zapisnik zadnjega zborovanja. Isti se odobri.

Dopisi. Važni dopisi so oni, s katerimi je tov. Žolnir, kot pooblaščenec opozicije javljal izstopivše člane. Prečita se prva »Izjava« z 21 podpisi. Neveljaven je podpis tov. (ice), ki je že skoro leto dni na dopustu in članarino v tem času ni plačevala. Zato ni mogla kot član izstopiti iz društva.

Nadalje sta med temi 21 izstopivšimi člani tudi dve tovarišici, kateri sta takoj po svojem šolskem upravitelju preklicali svoj izstop, ker jih je le-ta brez njiju vednosti podpisal na »Izjavi«.

Odbor je v svoji seji sklenil, da prizna za izstopivše člane le one, ki se pisмено ali ustmeno sami javijo, da zapuščajo društvo.

Glede sreskih šolskih nadzornikov zavzame društvo stališče, da naj ostane dose-danji sreski šolski nadzornik na svojem mestu, da se pa ustreže poverjeništvu s tem, da se imenuje za rezervna kandidata dva tovariša, enega iz ptujskega, drugega iz ormoškega okraja.

Ciril Metodovi družbi bo učiteljstvo radevolje pomagalo pri njenem delu v obmejnih krajih. Tudi predavatelj je učiteljstvu dobrodošel.

Obenem naznani tov. predsednik, da je poverjenica za Ciril in Metodovo družbo v učiteljskem društvu tovarišica Anica Bezjakova, poverjenik za Jugoslovensko Matico pa tov. Dušan Šestan.

Demisija odbora. Tov. Šestan prečita »Izjavo« odbora, s katero ta podaja demisijo. Glasi se:

Z ozirom na nastali položaj odbor ne more smatrati zadnjih volitev kot izraz upanja, to pa vsled tega, ker je predlog za njega izvolitev izšel iz vrst onih, ki so izstopili iz društva.

Iz istega vzroka smatramo, da je bil ta postopek manevar, zlasti še, ker so se isti člani, iz katerih vrst je izšel predlog za izvolitev odbora, izrazili, da naj oni, ki so zavozili voz v jarek, istega sami zopet izvlečejo. Padli so tudi očitki, da je dosedanja odbor članstvo teroriziral in ni dopuščal svobode izraza in mišljenja članstva.

V svesti si, da je bilo odborovo postopanje pred to izvolitvijo v skladu z interesi društva in pravil, v svesti si, da odbor članstva ni teroriziral, smo člani odbora vsled vseh teh navedenih vzrokov prisiljeni podati ostavko na svoje položaje in prosimo članstvo, da v tajnem glasovanju izvoli odbor, v katerega bode imelo v resnih trenutkih popolno zaupanje.

Ptuj, 5. marca 1927.

Kunst m. p. Lj. Musek m. p. Bezjak m. p. Kerbler m. p. Dušan Šestan m. p. Luknar m. p. Kaukler m. p. Randl m. p.

Volitve. Predsedstvo prevzame tovariš Marinič, najstarejši član zbora ter vodi volitve.

Po 10 minutni prekinitvi prično skrutinirani svoj posel, ki ni bil baš lahek. Volilo se je z listki brez vsakršne kandidatne liste, da se tako uveljavi volja učiteljstva.

Za predsednika je bil izvoljen tov. Šestan, ki takoj po izvolitvi zavzame svoje mesto ter vodi še volitve odbora.

Iz množice imen se naposled izkristalizira odbor. Izvoljeni so: tovarišici Luknar, Bezjak ter tov. Musek, Čokl, Peček, Jančič, Kunst in tovarišica Kaukler.

Izvoljeni so bili še štirje namestniki in trije pregledovalci računov.

Predavanje. Med skrutinijem je referirala tovarišica Mervičeva o Pestalozziju, čigar 100-letnico smrti slavimo sedaj. Tovarišica je orisala velikana Pestalozzija kot človeka ter je podala par interesantnih prigodb iz njegovega življenja. Skoda samo, da se je ta referat stavil na dnevni red ob volitvah. Pestalozzi bi pač zaslužil, da ga učiteljstvo ne spozna samo kot človeka, marveč in to posebno kot velikega pedagoga.

Slučajnosti. Učiteljstvo je soglasno zahtevalo, da odloži sedanjega zastopnika učiteljstva v ocenjevalni komisiji svoje mesto, ker je z izstopom iz društva izgubil zaupanje večine učiteljstva.

Resolucije: Tov. Jančič poda te-le resolucije:

1. »Učiteljski Tovariš« naj objavlja informativne in aktualne članke, ki se tičejo šole in učiteljstva, nadalje razprave in študije pedagoške in znanstvene vsebine, naj nam pove kaj več o hrvaškem in srbškem učiteljstvu, o gibanju učiteljskih društev in o gospodarskih podvzetjih učiteljskih organizacij. Politične in osebne zadeve pa naj opušča v prid slogi, ugledu in napredku učiteljskih vrst. Naš položaj zahteva, da branimo in uvažujemo čast svojega stanu pri vsakem svojem stanovskem članu kakor častniki in duhovniki. Naše glasilo »Učit. Tovariš« mora visoko plavati nad nizkotnimi k ljubimim posameznikom, voditi nas mora k lastni in lepoti v s e g a, ter nas varovati vsakih drugih zmot.

2. Da se povzdigne važnost ter poglobi stanovsko-kulturna smer učiteljskih društev in zborovanj, naj vsebuje dnevni red domačih učiteljskih sej vselej tudi točko »Učiteljsko zborovanje«. Tu bi se v podrobnem lažje iznesle kritike, debate, nasveti, želje v povzdignem našem stanu, mesto na zborovanjih, za pomen katerih še dolgo ne bomo dozoreli.

Obe resoluciji se sprejmeta po kratki debati.

Prihodnje zborovanje se določi za 2. april. Valentina Kaukler, tajnica.

Občni zbor okrajnega učiteljskega društva za Radovljico UJU z dne 18. marca 1927 v Bohinjski Bistrici.

Izvršil se je pozdrav in govor sklicatelja na navzoče članstvo s pojasnilom, zakaj se je ponovno vršil ustanovni občni zbor.

Volitev odbora je bila po listkih.

Odbor je sledeči: Predsednik Stanko Žagar; tajnik Ivan Žagar; blagajničarka Ema Pibrovce; podpredsednik Slavko Mrovč; Ostali odborniki pa so: Zupančič Fr., Wider Joža in Razingar Valdo. Namestni

Učiteljski pravnik.

— **§ Kadroški rok — sprejem v državno službo** — važna razsodba Državnega sveta Br. 44.124/26 od 26. februarja 1927. — Drž. svet je v svojem VI. oddeljenju razmotril tožbo Glavnice kontrole Br. 69.525/26 proti rešenju ministrstva prosvete O. N. br. 9776/26 zbog postavljenja R. P. za učitelja, kateremu je bil odložen nastop kadroškega roka do izvršetka ali opustitve šolanja in to nadalje do 27. leta življenja, pa je prosi učivši tožbo, rešenje in ostale akte našel, da je tožba neosnovana, ker prvi odst. toč. 5., člena 4. urad. zakona v zvezi z drugim stavkom čl. 22. urad. zakona ne izključuje postavljenja oseb, katerim je odložena služba v kadru. Z ozirom na to je Državni svet tožbo Glavnice kontrole zavrnil. — Priporočamo, da je ministrstvo prosvete na podlagi te razsodbe že odločilo v enakem slučaju tovariša I. M. Prizadete tovariše, ki so bili z naknadnimi odloki postavljeni za kontraktualne uslužbenice, opozarjam na to razsodbo in jih pozivamo, naj napravijo